	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 1 от 9

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“

ОДОБРЯВАМ:
Декан на ФЗГ:
(Доц. д-р А. Вълков, дм)

ВЛИЗА В СИЛА
ОТ УЧЕБНАТА 2015/2016 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

ПРИНЦИПИ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

„БАКАЛАВЪР“

СПЕЦИАЛНОСТ:

„АКУШЕРКА“

РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН

2020

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 2 от 9

По единни държавни изисквания: задължителна

По учебен план на МУ – Плевен: задължителна

Учебен семестър: пети

Хорариум: 15 часа: 10 ч. лекции и 5 ч. учебно-практически занятия

Кредити: 1

Преподаватели:

- Доц. д-р Здравка Радионова, д.м.; Ректорат 2, ст. 318 тел. 884 135

АНОТАЦИЯ

Обучението по учебната дисциплина „Принципи и методика на обучението“ **има за цел** студентите-акушерки да получат основни теоретични знания и практически умения за обучението като функция на акушерската работа.

Фокус на дейността на акушерката е здравната промоция, превенцията, поддържането, лечението и възстановяването, подкрепата и грижата за здравето на личността. Обучението като функция на работата на акушерката е насочено към подпомагането на човека, семейството и общността в достигането или поддържането на оптимално здраве и качество на живот.

Целта на обучението е фокусиране на вниманието на студентите-акушерки към дидактически проблеми, характеризиращи учебния процес във висшите медицински училища. Структурата на изложението съответства на логиката на учебното планиране - учебни цели, учебно съдържание, организация и методика на обучението. Предложен е анализ на различни модели за висше медицинско образование. Представени са съвременни постижения на дидактиката, чието използване би довело до оптимизиране на учебния процес - проблемно обучение, индивидуално и групово учене, програмирано обучение и алгоритмизация, управление на познавателната активност на студентите и др.

В края на курса на обучението си по учебната дисциплина „Принципи и методика на обучението“ студентите трябва да са запознати със специфичните особености, основните изисквания и правила при обучението на деца и възрастни - здрави и болни. Знанията и уменията, усвоени в курса на обучение по „Принципи и методика на обучението“, ще се използват за теоретична основа на профилиращите дисциплини, изучавани в по-късни етапи от подготовката на студентите-акушерки и ще се прилагат в практическата им работа в реални условия.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

В резултат на предвидения теоретичен курс на обучение в посочения обем и последователност на предложените теми, съгласно учебния план и настоящата учебна програма, студентите следва да **придобият нови знания за:**

- Специфичните особености в процеса на обучение на деца и възрастни (здрави и болни);
- Основните изисквания и правила при разработването на програма за обучение на деца и възрастни (здрави и болни);
- Различни технологии за обучение на възрастни.

За да се постигнат поставените цели, формулирани за курса на обучение по „Принципи и методика на обучението“ за студенти от специалност „Акушерка“, ОКС „бакалавър“, трябва да се решат следните **задачи:**

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 3 от 9

- Да усвоят система от теоретични знания и практически умения за разработване на програма за обучение на деца и възрастни (зdravi и болни);
- Да прилагат на практика ефективните методики за обучение на деца и възрастни (зdravi и болни).

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции;
- Учебно-практически занятия;
- Семинари;
- Самостоятелна подготовка;
- Консултация;
- Web-базирано обучение;
- Дистанционно обучение в реално време.

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение;
- Дискусия;
- Беседа;
- Обяснение;
- Разказ;
- Инструктаж;
- Демонстрация;
- Наблюдение;
- Упражняване;
- Самостоятелна работа – аудиторна и извънаудиторна;
- Изпълнение на практически задачи;
- Работа с книга, учебник или друга помощна литература и в библиотека;
- Работа в малки групи;
- Ролева игра;
- Писмено тестово изпитване;
- Разработване на курсова работа;
- Работа в Internet
- Web-базирано обучение.

Лекционното изложение, като най-старият метод на обучение, е основен метод за предаване на нови знания по учебната дисциплина, в логически порядък и завършен вид. Лекциите се провеждат с целия курс студенти и се осигуряват от пълнотекстови материали (на хартиен носител) и РРТ презентации, богато онагледени с фигури, таблици, снимки. Презентационните материали се представят чрез видеопроектори в лекционни зали или компютри в компютърен кабинет. Презентациите от лекционния курс се интегрират в Електронната система за дистанционно обучение (СЕДО). Те се предоставят за свободен достъп на студентите. Съдържанието на лекциите е отворено и непрекъснато се актуализира. Чрез лекционните занятия се разясняват основните елементи на учебния процес.

Практическото упражнение, като най-ефективната форма за усвояване и затвърждаване на практически умения и навици и прилагане на теоретичните знания, се провежда в малки групи, ръководи се от преподавател и се провежда в учебни зали. Всяка зала е оборудвана с компютър и мултимедиен проектор, необходими за изпълнението на практическите задачи. Обучаемите работят самостоятелно (при решаване на писмени задачи,

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.201212 г.
		Страница 4 от 9

дефиниране на специфични учебни цели, разработване на програма за обучение на пациенти – здрави и болни и др.) или на малки групи (ролеви игри).

Тестовите за самостоятелна работа съдържат въпроси от отворен и затворен тип. Решават се самостоятелно от студентите по време на подготовката им за учебните занятия и за семестриалния изпит. Тестовите въпроси са представени като общ тест по цялата дисциплина.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ:

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „ПРИНЦИПИ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО“	Часове
1.	Обучението като функция на работата на акушерката.	1
2.	Учебен процес. Етапи на учебния процес. Специфични особености на учебния процес при обучение на деца и възрастни (здравни и болни).	1
3.	Целево планиране на обучението. Подбор на учебното съдържание.	1
4.	Принципи на обучение.	1
5.	Форми на обучение – структура и основни характеристики.	1
6.	Методи на обучение – видове и приложението им в учебния процес.	1
7.	Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните.	1
8.	Средства на обучение.	1
9.	Възрастният като обучаващ се. Проблеми в обучението на възрастни	1
10.	Технологии за обучение на възрастни. Методиката „Работа в малки групи“ – дидактическа характеристика. Условия за ефективност на обучението.	1
ОБЩО:		10

№	ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКИТЕ ЗАНЯТИЯ ПО „ПРИНЦИПИ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО“	Часове
1.	Целево планиране на обучението. Подбор на учебното съдържание.	2
2.	Технологии за обучение на възрастни. Методиката „Работа в малки групи“ – дидактическа характеристика.	2
3.	Семинар	1
ОБЩО:		5

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ И УПРАЖНЕНИЯТА ПО „ПРИНЦИПИ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО“:

6.1. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ:

- Обучението като функция на работата на акушерката (1 уч. час).** Обучението като функция в дейността на акушерката относно здравето на пациента. Роля на обучението за изграждане на полезни навици и промяна в стила и начина на живот
- Учебен процес. Етапи на учебния процес. Специфични особености на учебния процес при обучение на деца и възрастни (здравни и болни) (1 уч. час).**
Анализират се особеностите на учебния процес като бинарна дейност: от една страна като целенасочено и организирано преподаване, прави се характеристика на преподаването и се

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.201212 г.
		Страница 5 от 9

подчертават основните функции на преподавателя; от друга страна се характеризира ученето на студентите, видовете учене и условията на рационално учене. Специфичните особености на учебния процес в медицинското висше училище се определят като обусловени от присъствието на болния в обучението.

3. **Целево планиране на обучението. Специфични учебни цели. Подбор на учебното съдържание (1 уч. час).** Представя се и се анализира целевото планиране на учебния процес. Разясняват се факторите, които оказват влияние при целевото планиране и върху процеса на обучение. Акцентира се върху видовете цели и йерархичните взаимоотношения между тях. Изяснява се същността на специфичните учебни цели. Разглеждат се качествата и елементите на специфичните учебни цели.
4. **Принципи на обучение (1 уч. час).** Представят се принципите на обучение в медицинското образование. Акцентира се на съдържанието им и значимостта им за процеса на обучение. Разглеждат се видовете принципи на обучение: за научност, нагледност, съзнателност, активност, достъпност, системност и последователност, индивидуален подход, за трайно овладяване на знанията и уменията.
5. **Форми на обучение – структура и основни характеристики (1 уч. час).** Разглеждат се основните организационни форми на обучение, използвани в учебния процес в медицинските висши училища - лекции, практически занятия, семинари, учебни практики, лабораторни упражнения, стаж, като се изтъкват дидактическите възможности и особености на всяка учебна форма.
6. **Методи на обучение – видове и приложението им в учебния процес. Традиционни методи (1 уч. час).** Изяснява се същността на понятието „метод“ на обучение, за разлика от учебната организационна форма, прийоми на обучение. Предлага се класификация на методите на обучение – традиционни и активизиращи познавателната активност на обучаваните. Анализират се силните и слабите страни на различните видове методи, използвани в процеса на обучение в медицинското висше училище - обяснително-иллюстративни, евристични, репродуктивно-практически и изследователски методи.
7. **Методи, повишаващи познавателната активност на обучаваните. Програмирано обучение. Програмно обучение. Проблемно обучение. Алгоритмизация (1 уч. час).** Разяснява се същността на методите, повишаващи познавателната активност на обучаваните във ВУЗ. Студентите се запознават с нови технологии, използвани в медицинското образование. Дискутира се нашият и европейският опит в използването им.
8. **Средства на обучение (1 уч. час).** Видове технически средства за обучение в т.ч. и медийните (печатни и електронни).
9. **Възрастният като обучаващ се. Проблеми в обучението на възрастни (1 уч. час).** Изисквания към провеждане на занятия с възрастни, характеристики на ученето на възрастните. Подбор на методи за обучение на възрастни. Обсъждат се проблемите в обучението на възрастните.
10. **Технологии за обучение на възрастни. Методиката „Работа в малки групи“ – дидактическа характеристика Условия за ефективност на обучението (1 уч. час).** Представят се становища на различни специалисти – педагози, психолози относно дидактическите характеристики на малките групи. Анализира се мястото на методиката „Работа в малки групи“ в учебния процес на медицинското висше училище. Обсъжда се ролята на студентите и преподавателите в условията на „Работа в малки групи“.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.201212 г.
		Страница 6 от 9

Акцентира се на предимствата на методиката „Работа в малки групи“ в сравнение с традиционния формат на обучение. Итгепретират се факторите за определяне ефективността от обучението на пациента.

6.2. ТЕЗИСИ ЗА УПРАЖНЕНИЯТА:

- 1. Целево планиране на обучението. Подбор на учебното съдържание (2 уч. часа).** В края на занятиято студентите трябва да могат да формулират специфични учебни цели според изискванията и по данни от лекцията и да ги анализират, като разпознават качествата и елементите им.
- 2. Технологии за обучение на възрастни. Методиката „Работа в малки групи“ – дидактическа характеристика (2 уч. часа).** Студентите да добият представа за различните технологии за обучение на възрастни.
- 3. Семинар (1 уч. час).** Обсъждане на проблемите при обучението на деца и възрастни (здравни и болни) и важността на обучението в работата на акушерката.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

Оценяване знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от **текущ контрол** и **заключителен контрол** с критерии за **формиране на крайна оценка**. В методите за контрол, като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Аналитични умения и способности;
- Умения за формиране на изводи и обобщения.

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ:

Текущият контрол – индивидуален, групов, фронтален и др. се осъществява по време на лекциите и учебно-практическите занятия: устно – чрез беседа и ролеви игри и писмено – чрез решаване на практически и ситуационни задачи, писмено изпитване, дидактически тестове и др. Окончателната оценка от текущия контрол се формира като средна аритметична от оценките на междинните изпитвания. Текущият контрол се базира на учебната активност на студентите по време на учебните занятия. **Присъствието на предвидените по учебния план лекционни и практически занятия по дисциплина**, съгласно Чл. 92, ал. 1, т. 1 от Правилника за устройството и дейността на Медицински университет – Плевен и Чл. 19, ал. 1 от Правилника за организацията на учебния процес в МУ – Плевен **е задължително и е основание за заверка на семестъра** по учебната дисциплина от страна на преподавателите.

По време на учебните занятия всеки студент се оценява чрез участието и справянето му с учебния материал. Текущата оценка от контрола (ТО) включва решаване на практическа задача (ПЗ), устни изпитвания и решаването на писмени тестове за самостоятелна работна (ТС). Практическа задача се изпълнява по време на упражненията и включва елементите от практическите занятия. Решаването на тестовите за самостоятелна работа се осъществява от студентите по време на семестъра и при подготовка на изпита. Формирането на оценката от текущия контрол – ТО се осъществява посредством зависимостта:

$$ТО = 0,30 ПЗ + 0,70 ТС$$

Тази оценка има принос при определяне на кредитната оценка и участва при формиране на крайната оценка по учебната дисциплина.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.201212 г.
		Страница 7 от 9

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

Заклучителният контрол предвижда провеждане на изпит в сесията за петия семестър. По изключение, след съгласуване с декана на ФЗГ и преподавателя, заключителният контрол може да се проведе и в края на семестъра, но след приключване на всички предвидени занятия по дисциплината. Изпитът се провежда по график, обявен от Учебен отдел при спазване реда и процедурите според Правилника на МУ – Плевен.

Обучението по дисциплината завършва със семестриален изпит, състоящ се от писмено изпитване (ПИ) – решаване на тест и/или развиване на 2 въпроса от студентите по предварително раздаден конспект, последвано от устно събеседване с екзаминатора. Изпитът трае от 2 до 4 часа, като на студентите се поставя оценка.

Писменият тест се състои от общо 40 броя затворени и отворени въпроси. На затворените въпроси с избор на формулирани отговори, броят на твърденията в тях е четири, като отговорът е само един. На отворените въпроси отговорите варират от 1 до 4. Времето за решаване на теста е предварително дефинирано от преподавателите и най-често е до една минута за всеки отделен въпрос. За решаване на писмения тест се допускат само студентите, които имат положителна оценка (Среден 3.00) от текущия контрол.

Оформянето на изпитната оценка (ИО) е въз основа на оценките от писмения изпитен тест ПИ и/или писменото изпитване (подробен конспект на двата въпроса), устното събеседване и задължителния текущ контрол ТО, които трябва да са положителни, т.е. да са със стойност равна или по-голяма на Среден 3.00.

Оценката от писмения изпитен тест се формира по разработена скала, като за положителна (Среден 3.00) се приема оценка, за която са набрани сумарно не по-малко от 50% от общия възможен брой на верните твърдения. За всяко вярно посочено твърдение се начислява една положителна оценка (+1). За невярно посочено твърдение и пропуснато (непосочено) твърдение точки не се начисляват.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

Крайната изпитна оценка ИО е комплексна и оценява цялостното представяне по време на обучението. Оформянето на крайната оценка (ИО) е въз основа на оценките от изпитния тест, писменото изпитване в рамките на акушерската компетентност, устното изпитване (УИ), задължителния текущ контрол и участието по време на занятия. Тя се формира от 3 основни компонента – 50% от писменото изпитване, вкл. писмения тест (ПИ), 40 % от устния изпит и 10% от общата текуща оценка (ТО). Тя е положителна, (по-голяма или равна на Среден 3) само ако трите компонента са положителни и се определя от израза:

$$\text{ИО} = 0,50 \text{ ПИ} + 0,40 \text{ УИ} + 0,10 \text{ ТО}$$

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица в съответствие със скалата по ECTS и се вписва в протокола, студентската книжка и главната книга. Минималната оценка за приключване на обучението е „Среден 3“, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

8. СИСТЕМА ЗА НАТРУПВАНЕ НА КРЕДИТИ

Общ брой кредити: **1**. Общият брой кредити за дадена дисциплина е определен от учебния план. Разпределението им за аудиторна заетост и извънаудиторна заетост на студентите става въз основа на спецификата на дисциплината и според изискванията на Университетската система за набиране и трансфер на кредити.

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- присъствие и участие на лекции;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 8 от 9

- присъствие и участие в учебно-практическите занятия;
- самостоятелна подготовка за практически занятия, тестове и др.;
- задължително решаване на практически задачи;
- самостоятелна подготовка и полагане на семестриален изпит.

9. ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ:

1. Обучението като функция на акушерската работа.
2. Учебен процес. Етапи на учебния процес. Елементи на учебния процес. Особенности на учебния процес във висшето медицинско училище.
3. Специфични особености на учебния процес при обучение на деца и възрастни (здрав и болни).
4. Целево планиране на обучението. Видове учебни цели. Йерархия на целите.
5. Специфични учебни цели – качества и елементи.
6. Подбор на учебното съдържание.
7. Принципи на обучение: научност, достъпност, нагледност в обучението, съзнателност и активност, системност, последователност, индивидуален подход, за трайно овладяване на знания и умения.
8. Форми на обучение – структура и основни характеристики. Лекция.
9. Форми на обучение – структура и основни характеристики. Учебно-практическо занятие.
10. Методи на обучение – видове и приложението им в учебния процес. Обяснително-илюстративни, евристични, репродуктивно-практически и изследователски методи (традиционни).
11. Методи на обучение – видове и приложението им в учебния процес. Активизиращи методи, повишаващи познавателната активност на студентите. Програмно, програмирано, алгоритмизация, проблемно.
12. Средства на обучение.
13. Условия за ефективност на обучението.
14. Възрастният като обучаващ се.
15. Проблеми в обучението на възрастните.
16. Технологии за обучение на възрастни.
17. Методиката „Работа в малки групи“ – дидактическа характеристика.

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА:

10.1. ОСНОВНА:

1. Попов, Т. (ред.) Принципи и методика на обучението. Учебник за медицински сестри и акушерки. „Кота Принт“, София, 2006.

10.2. ДОПЪЛНИТЕЛНА:

1. Андреев, М. Процесът на обучението. УИ „Св. Климент Охридски“, София, 1996.
2. Воденичаров Ц., М. Митова, С. Младенова. Медицинска педагогика, АРТИК 2001, София, 2008.
3. Гюрова, В. Андрагогия – изкуството да обучаваме възрастни. УНИВЕРСАЛ ДРУМЕВ, София, 1998.
4. Гюрова, В. и съавт. Приключението учебен процес, Изд. „Агенция Европрес“, София, 2006.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
		Издание: П
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 10.01.2012 г.
		Страница 9 от 9

5. Нишева, В. Медицинска педагогика. ИЦ „ВМИ – Плевен“, Плевен, 2002.
6. Петров П., М. Атанасова. Образователни технологии и стратегии на учене. Веда словена - ЖГ, София, 2001.
7. Петрова, Г., М. Годорова. Медицинска педагогика. Издателство ИМН, Пловдив, 2006.

11. АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. д-р Здравка Радионова, дм, к-ра „Общественоздравни науки“, ФОЗ при МУ – Плевен.